

**VLAAMSE
GEMEENSCHAPSCOMMISSIE

DE RAAD**

ZITTING 2026-2027

Nr. 2

INTEGRAAL VERSLAG

Vergadering van vrijdag 9 oktober 2026

Ochtendvergadering

INHOUD

BERICHTEN VAN VERHINDERING.....3

SAMENGEVOEGDE VRAGEN OM UITLEG EN ACTUALITEITSVRAAG (R.v.O., ART. 59, 6, B EN 60) 3

- van de heer Mathias Vanden Borre aan mevrouw Ans Persoons, collegelid bevoegd voor Cultuur, Jeugd, Sport, Samenleven en Gemeenschapscentra, betreffende Vlaamse steun voor de Nederlandstalige bibliotheken in Brussel

- van mevrouw Lotte Stoops aan mevrouw Ans Persoons, collegelid bevoegd voor Cultuur, Jeugd, Sport, Samenleven en Gemeenschapscentra, betreffende de besparingen op Nederlandstalig cultuurbeleid, bibliotheken en lokale overheden

- van de heer Sven Gatz aan mevrouw Ans Persoons, collegelid bevoegd voor Cultuur, Jeugd, Sport, Samenleven en Gemeenschapscentra, betreffende de Vlaamse besparingen op de werkingsmiddelen van Brusselse bibliotheken en het lokaal cultuurbeleid

Spreekers: Mathias Vanden Borre – Lotte Stoops – Sven Gatz – Benjamin Dalle – Jan Busselen – Ans Persoons, collegelid

BIJLAGEN 15

TREFWOORDENREGISTER 16

2de vergadering**Vergadering van vrijdag 9 oktober 2026****OCHTENDVERGADERING***De vergadering wordt om 9u04 uur geopend.**Voorzitter: de heer Benjamin Dalle*

BERICHTEN VAN VERHINDERING

De voorzitter: De heer Bob De Brabandere, de heer Pascal Smet en de heer Fouad Ahidar zijn verontschuldigd.

*Voorzitter: de heer Emile Luhahi***SAMENGEVOEGDE VRAGEN OM UITLEG EN ACTUALITEITSVRAAG
(R.v.O., ART. 59, 6, b EN 60)****Besparingen Nederlandstalig cultuurbeleid**

De heer Mathias Vanden Borre (N-VA): Dit debat past in het bredere debat dat we ondertussen allemaal kennen en hebben kunnen volgen over de Vlaamse besparingen. Het debat is ook in het Vlaams Parlement gevoerd. Het is niet de bedoeling om het volledige debat vandaag opnieuw te doen, maar wel om ons te focussen op één specifieke maatregel.

Op 4 september 2026 keurde de Vlaamse regering in het kader van het Bovenlokaalcultuurdecreet de werkingssubsidies voor de Brusselse gemeenten goed voor de periode 2027-2032. Alle 19 gemeenten dienden een aanvraag in voor zowel het Nederlandstalig gemeentelijke cultuurbeleid als de Nederlandstalige bibliotheekwerking. In totaal werd daarvoor jaarlijks in ongeveer 3,7 miljoen euro voorzien.

In het kader van de recente Vlaamse begrotingsbesprekingen werd echter een besparing van ongeveer 1,1 miljoen euro op die middelen aangekondigd, waarvan bijna 800.000 euro op de Nederlandstalige bibliotheken. Daardoor zou het jaarlijks budget dalen van ongeveer 3,7 naar 2,6 miljoen euro.

Deze besparing komt bovenop die eerdere beslissing van Vlaams minister Caroline Gennez, in samenspraak met u, om de betaling van de leenvergoeding vanaf 2026 niet langer door Vlaanderen te laten dragen, waardoor de financiële en administratieve verantwoordelijkheid bij de lokale besturen terechtkwam voor de bibliotheken.

U zei toen dat die lokale besturen dat integraal allemaal zouden opnemen. Dus mijn eerste vraag is: is dat ondertussen gebeurd?

Verder roepen de aangekondigde besparingen vragen op over de gevolgen voor de bibliotheekwerking. De subsidies worden immers in belangrijke mate aangewend voor personeelskosten en een vermindering kan dus gevolg hebben voor de dienstverlening, openingsuren en samenwerking met bijvoorbeeld scholen en lokale partners, met andere woorden voor het voortbestaan van een aantal bibliotheken.

Bovendien spelen de bibliotheken een belangrijke rol in de uitvoering van het ToTaalplan Nederlands, onder meer op het vlak van leesbevordering en de versterking van het Nederlandstalig leesaanbod.

Ik heb de moeite genomen om de vragen van de collega's te lezen. Ik zal van de Vlaamse oppositie hier, of beter gezegd de oppositie tegen Vlaanderen, opnieuw onheilspellende verklaringen horen over Brussel loslaten en wat nog meer. We moeten die besparingen in perspectief van de totale Vlaamse uitgaven en de nodige besparingen plaatsen, maar dat wil nog niet zeggen dat ik of mijn partij dat noodzakelijkerwijze een goede beslissing vinden om daarop te besparen. Er lagen wellicht betere opties op tafel.

Alleszins vind ik wel dat we kunnen en moeten remediëren, want de bibliotheken zijn belangrijke, essentiële partners in ons Vlaams beleid in Brussel en leveren diensten aan alle Vlamingen en Nederlandstaligen in spe in Brussel.

Is er samenspraak geweest met Vlaams minister Caroline Gennez of haar kabinet over deze beslissing?

Wat is de concrete impact van de aangekondigde besparing op de Nederlandstalige bibliotheken in Brussel?

Hebt u daarover overleg gepleegd met Brusselse gemeenten? In welke mate kunnen zij deze besparingen opvangen?

Welke mogelijkheden ziet het College om de impact van deze besparing eventueel te kunnen beperken?

Wat is de stand van zaken met betrekking tot de nieuwe beheersovereenkomst tussen Vlaanderen en de VGC?

In welke middelen wordt voorzien voor de bovenlokale cultuurwerking en de ondersteuning van Nederlandstalige bibliotheken? Voor welke concrete doelstellingen zullen die worden aangewend?

Kan het College de bovenlokale samenwerking tussen bibliotheken versterken wanneer hun lokale werkingsmiddelen tegelijkertijd worden verminderd?

Zullen ook doelstellingen uit het ToTaalplan Nederlands, zoals leesbevordering en de versterking van het Nederlandstalig leesaanbod, hier worden opgenomen?

Tot slot, hoe vangen de Brusselse gemeenten de bijkomende kosten voor de leenvergoeding op? Hebt u zicht op de impact voor de bibliotheekbudgetten?

Dat is een hele boterham, mevrouw het collegelid. Ik hoop dat u vandaag verduidelijking kunt verschaffen.

Mevrouw Lotte Stoops (Groen): Misschien eerst een *disclaimer*, collegelid Ans Persoons. Ik weet dat u niet aan die tafel zat waar de beslissingen werden genomen. Ik neem dus aan dat u er niet blij mee bent, maar ik ga hier wel mijn grote bezorgdheid te berde brengen.

We hebben vernomen dat de Brusselse schepenen van Vlaams minister Caroline Gennez een bericht hebben gekregen – een gewone e-mail – over een besparing van 30% op de werkingssubsidies voor het gemeentelijke Nederlandstalige cultuurbeleid en de gemeentelijke Nederlandstalige bibliotheken vanaf 2027. Het blijkt zelfs niet over de werkingsmiddelen te gaan, maar over de werking zelf – dus dat betekent eigenlijk 100% van de werkingsmiddelen. De besparing zal een enorme impact hebben op het Nederlandstalige cultuurbeleid en de dienstverlening in de gemeenten.

Bibliotheken zijn in de eerste plaats een emancipatorisch middel bij uitstek. Ze brengen mensen niet alleen dichterbij het Nederlands, ze brengen ook mensen dicht bij elkaar in wijken die dat heel erg nodig hebben. Het zijn *commons*, het zijn poorten naar ontplooiing en verbeelding. Cultuur is levensnoodzakelijk in steden waar we iedere dag moeten leren om samen te leven. De werkingsmiddelen afbouwen is het ecosysteem een onnodige hak zetten.

Daar komt nog bij dat de cultuurbeleidscoördinatoren twee weken geleden nog maar positief nieuws in hun mailbox hebben gekregen. Voor het cultuurbeleidsplan waar ze twee jaar aan hadden gewerkt, met buurtparticipatie, samen met de bibliotheek en in overschrijdende samenwerking, zou zelfs een bijkomend bedrag worden uitgetrokken. De zeer onduidelijke mail die ze net hebben gekregen bevat geen cijfergegevens. Het is een koude douche voor de beleidscoördinatoren, maar ook de burgers en het Nederlands worden hierdoor rechtstreeks getroffen. Daarbovenop komen dan nog eens de besparingen op de VGC *as such*! Ik heb dus vragen.

Wij hoorden dat u zou samenzitten met de schepenen voor Nederlandstalige aangelegenheden. Wat hebt u uit dat overleg geleerd? Wat zijn uw grootste bezorgdheden over hun mogelijkheden om hun werk naar behoren te kunnen doen? Er zal immers op werking of op personeel moeten worden bespaard.

Kunt u iets doen? Wat wilt u doen op uw beleidsniveau om met deze enorme besparing om te gaan? Hebt u hierover gesproken met Vlaams minister Caroline Gennez en Vlaams minister Cielte Van Achter, die ook aan de besparingstafel zat en de besparingsoefening heeft goedgekeurd? Hebt u de ministers aangeschreven, eventueel in samenspraak met uw collega's, om de zotte impact van deze besparing aan te kaarten en te pleiten voor de volledige herroeping van deze beslissing?

De heer Sven Gatz (Anders.): Ik zal voor zover mogelijk nog enkele elementen proberen toe te voegen. We weten wat op ons afkomt. De Vlaamse regering bespaart 30% op het lokaal cultuurbeleid en de openbare bibliotheken.

Dat is toch geen klein bier. Daarmee bedoel ik dat die bibliotheken belangrijk zijn voor het Nederlandstalige culturele en sociale weefsel in de stad. Niemand in dit halfrond zal dat tegenspreken. Maar het gaat verder: ook het Nederlands zelf leeft er. De leesvaardigheid van jongeren is op zijn zachtst gezegd voor verbetering vatbaar. Bibliotheken zijn toch plekken waar de liefde voor een boek, een verhaal, het lezen kan worden opgewekt?

Ik voel helemaal geen behoefte om oppositie te voeren tegen het warme Vlaanderen dat ons steeds meer omknelt, maar ik vind dit toch een heel merkwaardige besparing waarover ik mijn verontwaardiging wil uiten.

Er is veel ongerustheid. De schepenen weten, zoals mevrouw Lotte Stoops zei, niet waar hun hoofd staat. Er wordt hier vaak gepleit om nauwere banden met de gemeenten te onderhouden, maar die banden verwateren dus ook!

Weet u al wat het exacte bedrag is dat we moeten derven? Welke concrete gevolgen heeft de besparing? Is de impact voor iedereen hetzelfde of ligt het voor kleine en grote gemeenten anders? Wordt er bespaard op de werking of op het personeel? Graag meer details.

Welk contact hebt u al gelegd met de Vlaamse overheid? Zijn er compenserende maatregelen denkbaar? Misschien van de Vlaamse minister voor Brussel, of vanuit het VGC-budget? Ik weet dat het niet evident is, want ik besef ten eerste dat iedereen onder druk staat.

De VGC heeft decennialang een sterk beleid ontwikkeld om de Brusselse Nederlandstalige bibliotheken centraal te ondersteunen met OBiB. Kan die ondersteuningsdienst inspringen op het gebied van coördinatie, ondersteuning en intergemeentelijke samenwerking?

Ik loop misschien wat vooruit op de vragen en de oplossingen, maar ik ben benieuwd naar uw antwoorden.

De heer Benjamin Dalle (cd&v): Ook voor cd&v is de beslissing om 30% te besparen op Nederlandstalig cultuurbeleid en de bibliotheken in Brussel moeilijk te begrijpen. Natuurlijk beseffen we dat er op alle beleidsniveaus moet worden bespaard, maar besparen is een kwestie van prioriteiten. Uiterekend op onze bibliotheken besparen en op het Nederlandstalige cultuurbeleid in Brussel, vind ik een fundamenteel verkeerde keuze. Het lijkt op een tekentafelbesparing zonder kennis en voeling met de Brusselse realiteit.

Ik wil daarbij twee zaken benadrukken. Ten eerste gaat het over veel meer dan een subsidie. Het gaat ook over de band tussen Vlaanderen en Brussel en in het bijzonder over de band tussen Vlaanderen en de 19 Brusselse gemeenten. Die middelen hebben een geschiedenis. In 2001 werd het Decreet Lokaal Cultuurbeleid goedgekeurd. De ambitie was toen duidelijk: het Nederlands en de Nederlandstalige cultuur stevig verankeren in de Brusselse gemeenten, niet alleen via de VGC of via Vlaamse instellingen, maar ook via de gemeentebesturen zelf.

Toenmalig Vlaams minister Bert Anciaux noemde dat het eerste decreet waarin Vlaanderen een rechtstreeks partnerschap met de Brusselse gemeenten aanging. Het was een bewuste politieke keuze. Vlaanderen wilde de Brusselse gemeenten mee verantwoordelijk maken voor het Nederlandstalige gemeenschapsleven. Dat beleid heeft gewerkt. Gedurende bijna 25 jaar hebben we samen aan Nederlandstalige aanwezigheid gebouwd via bibliotheken en cultuur. Vandaag dreigen we die band te verzwakken voor een besparing van iets meer dan 1 miljoen

euro. Dat is kortzichtig, want wat je gedurende een kwarteeuw met zorg hebt opgebouwd, moet je koesteren.

Ik wil het ten tweede vooral hebben over onze kinderen. Ieder kind verdient het om op te groeien met boeken, om verhalen te ontdekken, te dromen en zich te verwonderen. De meeste Brusselse kinderen groeien echter niet op in een huis vol boeken. Precies daarom hebben we bibliotheken. De bibliotheek is de belangrijkste partner van scholen en gezinnen om de leesvaardigheid van onze kinderen te versterken.

Laat ons ook niet vergeten dat een bibliotheek veel meer doet dan boeken uitlenen. Het is ook een plek waar mensen samenkomen en waar ook anderstalige Brusselaars op een heel natuurlijk en laagdrempelige manier in contact komen met het Nederlands.

Wat mij misschien nog het meest stoort, is de tegenstrijdigheid. We maken ons terecht zorgen over de achteruitgang van de leesvaardigheid. We willen de kennis van het Nederlands versterken, we willen kinderen alle kansen geven, we willen de band tussen Vlaanderen en Brussel versterken. Vervolgens besparen we op een van de weinige voorzieningen die al die doelstellingen tegelijk waarmaken. Dat is toch de wereld op zijn kop. Daarom is het belangrijk dat die beslissing wordt geremedieerd. Ik vind het een goede zaak dat de bezorgdheid breed wordt gedeeld, over de grenzen van meerderheid en oppositie heen.

Ik heb één vraag voor het College. Er heeft overleg plaatsgevonden met de Nederlandstalige schepenen en met Vlaams minister voor Brussel Cielte Van Achter. Is er al meer duidelijkheid over de mogelijkheden om deze beslissing bij te sturen of op een andere manier te compenseren?

De heer Jan Busselen (PVDA): Ik heb hier gehoord dat het maar normaal is dat we op alles moeten besparen. Tegelijkertijd stel ik vast dat er lang aanslepende discussies worden gevoerd als wij 5% op onze eigen middelen moeten besparen. Blijkbaar is het echter niet moeilijk om alle middelen voor Bozar te schrappen of 30% bij de bibliotheken weg te nemen.

Zoals door eerdere sprekers is vermeld, worden mensen net in die sector samengebracht, krijgen jongeren er toegang tot kennis en tot het Nederlands en worden de verbeelding en kritisch denken er in barre tijden gestimuleerd. Ik kan niet begrijpen dat een Vlaams minister van Vooruit – en de hele partij – hier zo fel in meegaat. Op de website van de partij lees ik: *“cultuur en media zijn een basisrecht voor iedereen. Een hart voor cultuur, ook in moeilijke tijden.”* Toch moesten we deze week vaststellen dat er wordt gesnoeid in de subsidies van talloze musea en dat de bibliotheken het met 30% minder werkingskosten zullen moeten stellen.

Het zotste is dat de helft van de debatten in deze zaal gaan over het gebrekkige Nederlands in Brussel. En net nu gaan we besparen op de werkingskosten van bibliotheken. Dat is totaal tegenstrijdig. Er zijn nu al bibliotheken die twee dagen per week dicht zijn, zoals die in Koekelberg. Hoeveel dagen zullen ze nu moeten sluiten? Drie of vier? Wat moeten de scholen in Koekelberg doen om toegang te krijgen tot proza, literatuur, het Nederlands? In Elsene noemt de bibliothecaris deze situatie ongezien.

Ik heb dus totaal geen begrip voor deze beslissing. Ik heb ook geen zin om een spelletje te spelen van Brusselse verontwaardiging over Vlaanderen. Het gaat hier over een partij die

zowel in het College als in de Vlaamse regering zetelt. Het bevoegde gemeentepersoneel kreeg bovendien simpelweg een e-mail. Dat getuigt al van gebrekkige communicatie, om het zacht uit te drukken.

Bent u op de hoogte gebracht door uw partijgenoot Vlaams minister Caroline Gennez, voordat zij de knoop doorhakte? In de pers lees ik dat Vlaams minister Cielte Van Achter op zoek zou zijn naar manieren om de besparingen op te vangen. Hebt u al gehoord welke ideeën zij naar voren schuift?

Collegelid Ans Persoons: Ik heb jullie vragen aandachtig gelezen en gehoord. Laat mij beginnen met te zeggen dat ik de bezorgdheden van de Raad en van de Nederlandstalige schepenen begrijp en deel. Als er wordt bespaard op cultuur of bibliotheken, dan gaat dat immers niet alleen over cijfers in een Excelbestand. Het gaat over kinderen die boeken ontdekken, over senioren die elkaar ontmoeten in de bibliotheek, over Brusselaars die via het Nederlands hun weg vinden naar een gemeenschap waarin ze zich welkom voelen. Het gaat over maatschappelijke impact.

Alvorens ik inga op de actualiteit en op jullie vragen, wil ik kort het bestuurlijk kader meegeven. Voor het jaar 2015 werden alle lokale besturen in Vlaanderen, net zoals de VGC, rechtstreeks via sectorale decreten gesubsidieerd. In 2015 zijn die sectorale subsidies grotendeels afgeschaft en geïntegreerd in het Gemeentefonds. De Vlaamse gemeenten beslissen sindsdien zelf hoeveel ze aan cultuur uitgeven. Er bestaat dus geen rechtstreekse relatie meer tussen de sectoradministraties of de vakministers en de lokale besturen. Je zou kunnen zeggen dat de specifieke sectormiddelen voor de Vlaamse lokale besturen zijn “verdamp” in het Gemeentefonds.

Brussel vormt hierop een uitzondering. Omdat de VGC en de Brusselse Nederlandstalige instellingen een bijzondere positie hebben, bestaan er voor Brussel nog wel specifieke Vlaamse middelen voor lokaal cultuurbeleid. Het bovenlokaal cultuurbeleid is het enige sectordecreet waarbij Vlaanderen de lokale besturen in Brussel rechtstreeks subsidieert.

Er is natuurlijk ook de VGC, die via een beheersovereenkomst 2,9 miljoen euro krijgt voor het bovenlokaal cultuurbeleid. De overeenkomst belast de VGC met verschillende opdrachten: de ontwikkeling van een regionaal bibliotheekbeleid, de uitbouw van een gevangenisbibliotheek, de organisatie van een laagdrempelige bibliotheek (het betreft Muntpunt), de organisatie van een netwerk van gemeenschapscentra, de ondersteuning van de Brusselse gemeenten bij de opmaak en de uitvoering van lokaal cultuurbeleid en de organisatie van een bovenlokale vrijetijdsparticipatie met specifieke aandacht voor personen in armoede.

Deze opdrachten worden verwerkt in het Meerjarenplan van de VGC. In de loop van 2027 zou een nieuwe beheersovereenkomst tussen Vlaanderen en de VGC van kracht moeten worden. Ik wil niet vooruitlopen op dat plan, maar raadslid Mathias Vanden Borre vroeg ernaar. Inzake het bibliotheekbeleid zullen leesbevordering en de versterking van het Nederlandstalige lees- en culturaanbod ook in de nieuwe overeenkomst worden opgenomen.

Nu wil ik het hebben over de besparingen. Ondertussen twee weekends geleden moest Vlaanderen op zoek naar 1,9 miljard euro. Het aandeel van cultuur binnen deze oefening was gigantisch, namelijk 47 miljoen euro. Ik word niet vrolijk van de Vlaamse begroting en zal daar niet flauw over doen. Ik steek niet onder stoelen of banken dat er maatregelen in staan die Vooruit liever niet had genomen.

De Vlaamse regering moest echter bijzonder moeilijke keuzes maken. Hoe ze dat anders en beter had kunnen doen, is volgens mij geen debat dat we in deze vergadering moeten voeren. We hebben onze handen al vol met de Brusselse begroting, zoals de heer Mathias Vanden Borre aanstipte.

De budgettaire keuzes van de Vlaamse regering raken de VGC, net als vorige keer. Vlaams minister Hilde Crevits treft de VGC via het Stedenfonds, Vlaams minister Cielkje Van Achter bespaart op de dotatie voor de VGC. De werkingssubsidies voor Brusselse gemeenten worden inderdaad 30% kleiner vanaf 2027.

We kunnen niet ontkennen dat Brussel door deze besparingen wordt geraakt, maar Brussel staat niet alleen. Zoals ik net zei, moeten Vlaamse gemeenten hun cultuurbeleid financieren via het Gemeentefonds. Op dat fonds wordt 94 miljoen euro bespaard. De lokale besturen in Vlaanderen krijgen een beperkte indexering. In Brussel zou de indexering onveranderd blijven.

Ik bespreek nu graag de exacte cijfers voor Brussel. De lokale besturen moeten van Vlaanderen 30% besparen op hun bibliotheekbeleid (793.237 euro) en 30% op het lokale cultuurbeleid (316.824 euro). De index zou wel overeind blijven.

We hebben een schatting gemaakt van de kostenverdeling per gemeente. Ik zal die tabel nu niet gemeente per gemeente overlopen, maar zal u de gegevens bezorgen.

De middelen voor de openbare bibliotheken worden besteed aan de loonkosten van het personeel en aan de werking van de bibliotheek. De gemeenten dragen daar zelf een deel van. Ik kom er later nog op terug.

Uiteraard hadden wij dat liever anders gezien. De lokale besturen zijn vrijdag op de hoogte gebracht door de Vlaamse overheid, via e-mail, maar het kon ook een telefoontje zijn. We vonden het belangrijk dat de gemeenten snel officieel werden ingelicht en niet moesten afgaan op geruchten in de pers. Ik heb meteen gereageerd door de lokale schepenen uit te nodigen voor overleg op mijn kabinet. De meesten waren aanwezig of stuurden een vertegenwoordiger.

Afgelopen week riep mijn administratie bovendien de bibliothecarissen en de lokale cultuurbeleidscoördinatoren samen om een beter zicht te krijgen op de concrete impact voor de lokale besturen.

Het nieuws van de besparingen is hard aangekomen. Er was logischerwijze veel teleurstelling en veel bezorgdheid, maar ik heb ook iets anders gehoord: een globale wil om samen oplossingen te zoeken. Over die oplossingen wil ik het toch ook met jullie hebben.

Bibliotheken zijn in de eerste plaats gemeentelijke infrastructuur. Dat mogen we niet uit het oog verliezen. We hebben ook gemerkt dat de slagkracht van de Nederlandstalige bibliotheken bijzonder verschilt van gemeente tot gemeente. In sommige gemeenten zijn de Nederlandstalige schepenen er de afgelopen jaren in geslaagd om een zeer sterke bibliotheek uit te bouwen, waarin de gemeente echt mee investeert. Dat was oorspronkelijk ook de bedoeling. In andere bibliotheken dekt de Vlaamse subsidie echter zowat de hele werking.

Er zijn bibliotheken en Nederlandstalige cultuurdiensten met veel medewerkers, terwijl andere het met één of anderhalve medewerker moeten stellen. Zoals ook duidelijk naar voren is gekomen tijdens ons overleg, heeft dat niet noodzakelijk te maken met de grootte van de

gemeente of het aantal Nederlandstaligen. Het hangt veeleer af van de bereidheid van de gemeente om te investeren in Nederlandstalige infrastructuur.

Tegelijkertijd weten we dat alle Brusselse gemeenten het financieel moeilijk hebben. We beseffen dan ook dat de gemeenten het verlies van die Vlaamse subsidies niet kunnen compenseren.

We zien trouwens dat ook de Franstalige bibliotheken het heel moeilijk hebben, omdat zij minder subsidies krijgen van de Fédération Wallonie-Bruxelles. Heel wat gemeenten bekijken momenteel hoe ze daarmee moeten omgaan, aangezien de bijdrage van de Fédération Wallonie-Bruxelles sterk afneemt. Historisch gezien is het aandeel dat de gemeente zelf bijdraagt aan de Franstalige bibliotheken wel groter.

Jullie stelden allemaal terecht de vraag of de VGC dat tekort kan opvangen. Dat kunnen we niet volledig compenseren. We bekijken wel of we bepaalde kosten kunnen overnemen. Ik weet ook dat mijn Vlaamse collega Cieltje Van Achter onderzoekt of zij financieel nog iets kan betekenen. We bekijken dus echt wat we samen kunnen doen.

Alles compenseren zal niet mogelijk zijn. Zowel voor Cieltje Van Achter als voor mij geldt dat we een euro niet twee keer kunnen uitgeven. Als we die middelen binnen het College hiervoor inzetten, zullen we op iets anders moeten besparen.

Meer algemeen zien we dat veel regeringen momenteel proberen hun financiën op orde te krijgen om voorbereid te zijn op een onzekere toekomst. We kunnen ons vragen stellen bij de snelheid waarmee een begrotingsevenwicht moet worden bereikt, bij de omvang van de besparingen en bij het tempo waarin dat moet gebeuren. Maar het is duidelijk dat de wereld in brand staat en dat we ons op die onzekere toekomst moeten voorbereiden. Dat geldt zowel voor Vlaanderen als voor Brussel en het federale niveau.

We zullen ons uiterste best doen om een inspanning te leveren. Een volledige compensatie lijkt mij moeilijk, maar we proberen samen te bekijken wat mogelijk is.

Tot nu toe heb ik contact gehad met het kabinet van de Vlaamse minister bevoegd voor Brussel en met het kabinet van Vlaams minister Caroline Gennez. Ik heb ook gevraagd om dit binnen het College te bespreken met mijn collega's Elke Van den Brandt en Dirk De Smet. Omdat we het erg druk hadden met de Brusselse begroting heeft dat overleg nog niet kunnen plaatsvinden. Ik heb hen echter gevraagd om hierover samen te zitten.

De heer Mathias Vanden Borre stelde mij ook een vraag over de leenvergoeding. Ik heb alle cijfers per gemeente bij me. Het verschilt ook op dat vlak sterk van gemeente tot gemeente. Sommige gemeentebesturen hebben de leenvergoeding als extra bedrag aan het budget van de bibliotheek toegevoegd, terwijl dat in andere gemeenten niet het geval is. Ik kan u een lijst per gemeente bezorgen, maar ik denk dat het minder relevant is om die hier allemaal op te sommen.

Gemeenten in Vlaanderen en Brussel kunnen zelf kiezen of ze de aangifte en betaling via Cultuurconnect laten verlopen of rechtstreeks met Repobel regelen. De meeste Brusselse gemeenten doen dat via Cultuurconnect. Ook daarvan kan ik een volledig overzicht bezorgen.

Ik wil ook nog iets zeggen over de toekomst. Ik heb daar zelf al grondig over nagedacht. Hoe moeten we hiermee aan de slag? Ik ben een socialist. Dat betekent dat een sterke overheid voor mij belangrijk is, maar niet noodzakelijk een overheid die zoveel mogelijk geld uitgeeft.

Het gaat er vooral om waar dat geld naartoe gaat. Elke euro moet maximaal terechtkomen bij de mensen voor wie die bedoeld is.

Ik denk dan ook dat we onszelf eerlijk de vraag moeten stellen of minder middelen automatisch tot een slechtere dienstverlening leiden. Dat moeten we te allen tijde proberen te vermijden. In eerste instantie moeten we bekijken hoe we ons beter kunnen organiseren. Dat proberen we ook in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest te doen.

Brussel telt 19 gemeenten op amper 162 vierkante kilometer. Dat is het uitgangspunt geweest van de hele operatie. Ik weet waar we historisch vandaan komen. We hebben 19 cultuurdiensten, 19 bibliotheken, 19 beleidsstructuren en 19 manieren van werken.

Dat betekent ook dat iemand die in Kuregem woont, dichterbij de bibliotheek van Sint-Gillis woont dan bij die van Anderlecht. Met het gemeenschappelijke bibliotheekreglement hebben we al geprobeerd om een grotere regionale samenwerking tot stand te brengen, ten voordele van alle Brusselaars die gebruikmaken van de Nederlandstalige bibliotheken. Zij kunnen nu onder dezelfde voorwaarden boeken lenen bij Muntpunt en in alle bibliotheken tegen hetzelfde tarief.

Alle partijen hier aanwezig spreken zich uit voor fusies van politiezones, OCMW's en gemeenten en staan op de eerste rij om te zeggen dat Franstalige collega's krampachtig vasthouden aan die 19 baronieën. Om tal van historische redenen hebben we ons lokale cultuurbeleid echter ook afgestemd op die gemeentelijke indeling.

Ik denk dat we ons nu de vraag moeten durven stellen hoe we ons lokale cultuurbeleid anders kunnen organiseren. Dat gebeurt uiteraard onder druk van de budgettaire realiteit. Begrijp me daarbij ook absoluut niet verkeerd. Bibliotheken moeten zo lokaal mogelijk verankerd en voor iedereen toegankelijk zijn. Het kan dus nooit de bedoeling zijn om ze samen te voegen tot één grote bibliotheek.

We moeten wel het bredere plaatje durven bekijken. Waar liggen de noden? Waar wonen veel Nederlandstaligen? Waar zijn veel Nederlandstalige scholen? Wat kunnen we gemeenschappelijk organiseren? Wat zijn de reële behoeften van de Brusselaars? Op basis daarvan moeten we de juiste puzzel leggen.

Ik denk dan ook dat er kansen liggen in de kern van dit debat. Het gaat niet om minder cultuur, maar om meer samenwerking. Niet om minder bibliotheken, maar om sterkere netwerken. Niet om minder dienstverlening, maar om minder versnippering.

Waarom zouden de 19 bibliotheken niet vaker gemeenschappelijke aankopen organiseren? Waarom zouden ondersteunende diensten niet vaker worden gedeeld? We zien ook dat gemeenten en gemeenschapscentra soms naast elkaar programmeren, terwijl meer samenwerking tot een groter publiek en meer impact kan leiden. De bibliotheken werken bovendien met 19 verschillende administratieve processen. Ook daar kunnen we nadenken over een betere samenwerking.

Voor mij staat één ding vast: het engagement van de Vlaamse Gemeenschap staat hier niet ter discussie. De vraag is niet of Vlaanderen in Brussel blijft investeren, maar hoe we ervoor zorgen dat die investeringen maximaal ten goede komen aan de mensen. Dat vraagt soms moeilijke keuzes. Maar weigeren om hierover verder na te denken, betekent dat we de rekening gewoon doorschuiven naar morgen.

Ik heb er vertrouwen in dat we oplossingen kunnen vinden, want Brussel beschikt over enorme troeven: een uniek netwerk van gemeenschapscentra, heel sterke bibliotheken, honderden verenigingen en duizenden vrijwilligers die zich engageren en elke dag opnieuw het verschil maken.

Wat mij de voorbije weken misschien nog het meest is opgevallen, is de enorme betrokkenheid van iedereen op het terrein. Met beperkte middelen wordt er nu al enorm veel werk verzet, zonder dat de buitenwereld altijd beseft hoe groot de maatschappelijke impact daarvan is. Jullie hebben in jullie interventies telkens opnieuw benadrukt hoe belangrijk dat lokale cultuurbeleid is voor de verbinding tussen mensen.

Bibliotheken zijn veel meer dan plekken waar boeken worden uitgeleend. Het zijn veilige en toegankelijke derde plekken waar mensen samenkomen om te studeren, informatie te vinden, digitaal mee te zijn, de krant te lezen, elkaar te ontmoeten of gewoon even tot rust te komen. Ook scholen en klassen maken er gebruik van.

Voor heel veel Brusselaars zijn bibliotheken een onmisbare schakel in hun deelname aan de samenleving. Dat engagement verdient ons grootste respect, maar brengt ook verantwoordelijkheid met zich mee. Ik ben iedereen die in de bibliotheken en binnen het lokale cultuurbeleid werkt, dan ook ontzettend dankbaar voor wat die mensen elke dag realiseren.

We zijn het al die mensen verplicht om niet voortdurend met de scherpste messen tegenover elkaar te staan, maar samen na te denken over oplossingen voor de mensen op het terrein, voor de dienstverlening en voor onze Nederlandstalige Brusselaars. Dat kunnen we alleen door af en toe buiten de gebaande paden te durven denken en vooral constructief samen te werken.

De heer Mathias Vanden Borre (N-VA): Ik onthoud uit dit debat dat iedereen, over de partijgrenzen heen, dezelfde bezorgdheid deelt. Ik hoor in uw antwoord ook dat er volop naar oplossingen wordt gezocht en dat er bij een aantal cruciale spelers die hieraan moeten meewerken, bereidheid bestaat om stappen te zetten.

We zullen samen naar oplossingen moeten zoeken, onder meer met Vlaams minister Cielkje Van Achter, met wie u al overleg hebt gehad, maar uiteraard ook met de gemeenten.

U geeft aan dat de VGC mogelijk bepaalde kosten kan opvangen. U noemt nog geen bedragen, maar dat begrijp ik. Het gaat dus niet om een volledige compensatie, maar wel om het overnemen van een aantal specifieke kosten.

We staan voor de opmaak van het Meerjarenplan. Mogelijk is er daarin nog beleidsruimte om deze problemen aan te pakken en op middellange termijn duidelijkheid te bieden.

U zegt ook dat het over gemeentelijke infrastructuur gaat. En dat is toch opvallend. Het bevestigt wat de N-VA al decennialang aanklaagt, met name dat er geen wil is in bepaalde gemeenten om mee te werken aan Nederlandstalige dienstverlening. Soms zijn er sterke bibliotheken, met gemeenten die mee investeren. Soms is de wil er gewoon niet om samen te werken. Dus ik begrijp de boosheid en frustratie over deze beslissing wel. Maar als we eerlijk zijn met onszelf, dan denk ik dat we zeker bozer moeten zijn op die gemeenten die hun essentiële dienstverlening al jarenlang verwaarlozen. Ook waar er Vlaamse schepenen zijn uit partijen die hier al jarenlang in de meerderheid zitten. Maar die schepenen hebben blijkbaar nooit actie ondernomen op het lokale niveau om die bibliotheken zelf verder uit te bouwen.

Ook van hen verwacht ik de nodige inspanningen. Ter conclusie: we moeten op zoek gaan naar nieuwe oplossingen. We moeten bekijken hoe we het aanbod in de toekomst optimaal kunnen organiseren en onze dienstverlening voor Nederlandstaligen en Vlamingen in Brussel overeind kunnen houden.

Mevrouw Lotte Stoops (Groen): Wees gerust, collegelid Ans Persoons, mijn collega Bram Jaques zal uw collega Vlaams minister Caroline Gennez in het Vlaams Parlement ernstig ondervragen over de begroting. In de 19 Brusselse gemeenten zien we dat het budget van het Bovenlokaalcultuurdecreet van 3,7 naar 2,6 miljoen euro gaat. In moeilijke tijden zullen we meer verbeelding nodig hebben, niet minder. En zelfs mijn verbeelding kan eigenlijk niet bevatten dat de Vlaamse culturele aanwezigheid voor een deel van de kaart geveegd gaat worden door een socialistische minister, wiens eigen collega zelfs bevoegd is in ons Gewest.

Collegelid Ans Persoons: We gaan die niet van de kaart vegen.

Mevrouw Lotte Stoops (Groen): Maar u moet eens zien wat het zal worden. We merken dat lokale cultuurinitiatieven en bibliotheken goed zijn voor scholen en senioren en zorgen voor een plek waar bij uitstek de meest kwetsbare mensen gesterkt worden. Dat is een sociaal beleid. Een sociaal beleid moet dit versterken, niet afbreken. Brussel is zoals u weet enorm veerkrachtig, maar u kan niet verwachten dat we op dit moment al naar oplossingen gaan zoeken. Een miljoen euro is voor de Vlaamse regering een minimale besparing, maar voor het Nederlands in Brussel richt ze maximale schade aan.

Je kan dit eigenlijk gewoon niet maken. Volgens mij moeten we ons in de eerste plaats verweren. Ik hoor u zeggen dat de werkingsplannen ongewijzigd blijven, maar met welke middelen? Schoolbezoeken gaan gewoon niet meer mogelijk zijn. In Jette zijn er bijvoorbeeld 470 schoolbezoeken per jaar, en vanaf nu zal men moeten kiezen tussen activiteiten en personeel, met 30% minder middelen.

Natuurlijk kunnen we nadenken over een betere samenwerking, zodat we de dienstverlening en impact kunnen versterken. Maar die oefening maken met een besparing van 30% is geen positieve oefening, maar de omgekeerde wereld. Wij pleiten er ook niet voor om 30% te besparen op de politie of de OCMW's om dan te gaan fuseren. De oplossingen afdwingen op een moment waarop Vlaanderen de geëngageerde mensen in de Brusselse cultuursector lamslaat, dat is niet mogelijk. U zegt dat het aanbod niet zal dalen, maar hoe dan?

Ik wens u alleszins heel veel verbeelding. In de krant las ik een artikel dat stelt dat Vlaams minister Caroline Gennez 27,7 miljoen euro uittrekt voor het sociaal passief van de Opera voor Vlaanderen dat al sinds 1988 openstaat. En dan zegt Vlaams minister Ben Weyts dat er 60 miljoen euro beschikbaar is voor uitzonderlijke omstandigheden. Daarom hoop ik echt dat u eerst nog gaat vechten vooraleer u de schade incasseert.

De heer Sven Gatz (Anders.): Laten we eerlijk zijn, dit is een droeve dag. De herfst is begonnen, de bladeren vallen van de bomen en de boeken vallen bijna uit de bibliotheken. Ik overdrijf een beetje, maar dit is wel een ernstige zaak. Ik apprecieer uw voluntarisme, mevrouw het collegelid. Dat is de enige manier om hiermee om te gaan. Ik denk dat we daarmee met de VGC teruggeworpen worden op onze kerntaak.

Ook denk ik dat we het vandaag niet moeten hebben over wat de gemeenten voor ons kunnen doen, ook al is dit een belangrijk debat. Ik ben eerder van het principe '*On n'est jamais si bien servi que par soi-même*'. Dus zelfs met minder middelen – en ik begrijp de scepsis van collega Lotte Stoops – zullen we een manier moeten vinden. U bent al begonnen met het overleg met de schepenen, uw Administratie en de bibliothecarissen. Ik denk dat het mogelijk is om een oplossing te vinden en ik zal u hier zeker in steunen.

De heer Benjamin Dalle (cd&v): Ik dank het collegelid voor de antwoorden. Het bijzondere aan deze subsidie is dat het de enige rechtstreekse link is tussen Vlaanderen en de Brusselse gemeenten en dat ze een directe impact heeft op de bibliotheken. Ik stel het op prijs dat u samen met de collega's naar oplossingen zoekt en dat u ook probeert te bekijken waar aanpassingen mogelijk zijn binnen de VGC-kredieten. Maar een volledige compensatie vanuit de VGC is niet mogelijk. Het debat hierover moet in het Vlaams Parlement gevoerd worden, maar de eenstemmigheid in deze Raad kan aan het Martelaarsplein misschien inspirerend werken.

De besparing van 1,9 miljard euro op 70 miljard euro is een besparing van een kleine 3%. Hier hebben we te maken met een besparing van 30% met een zware rechtstreekse impact. Het is altijd mogelijk om bij te sturen in de uitvoering en ik hoop dat ze in Vlaanderen naar dit debat zullen hebben geluisterd.

De heer Jan Busselen (PVDA): Ik dank het collegelid voor de antwoorden. Ik ben helemaal niet overtuigd, want er zijn geen pistes op tafel gelegd. Vlaams minister Cielte Van Achter heeft gezegd dat ze ging nadenken over pistes. We zijn nu een aantal dagen verder en tot op heden zijn er geen pistes op tafel gelegd. Ik denk dat ze zelfs niet op de hoogte is gebracht door haar eigen collega, Vlaams minister Caroline Gennez, en dat ze uit de lucht is gevallen.

De wereld staat in brand. Maar we zien op alle niveaus dat besparen als een dogma wordt opgelegd, terwijl we enorm veel gaan uitgeven aan militaire doeleinden. Dat is erg problematisch en alle niveaus zijn daar het slachtoffer van. Zie ook de besparingen op de OCMW's in de federale regering die jullie mee steunen.

De wereld staat in brand. We zien dit op alle niveaus. De opkomst van extreemrechts, de toename van het masculinisme, enzovoort. Gelukkig is er ook nog radicaal-links dat opkomt in Berlijn, Madrid en New York. Wat we niet moeten doen, beste collega's, is besparen op cultuur. Op dergelijke momenten besparen op cultuur is wereldvreemd zijn. U zegt het zelf: er wordt niet alleen bespaard op de Nederlandstalige bibliotheken, maar ook op de Franstalige bibliotheken en op de musea. Wij laten onze jeugd over aan de opkomst van bepaalde ideeën die niemand hier genegen is.

Collegelid Ans Persoons: Ik kan enkel maar herhalen wat ik daarnet al heb gezegd, dus ik zal niet meer reageren.

- *Het incident is gesloten.*

- *De vergadering wordt om 9u49 gesloten.*

- *De Raad gaat tot nadere bijeenroeping uiteen.*

BIJLAGEN**Schriftelijke vragen – Indiening**

Er werden schriftelijke vragen ingediend door mevrouw Najima El Arbaoui, mevrouw Celia Groothedde en de heer Ilyas Mouani.

TREFWOORDENREGISTER

Besparingen Nederlandstalig cultuurbeleid, blz. 3

Samengevoegde vragen om uitleg en actualiteitsvraag

Zie - Besparingen Nederlandstalig cultuurbeleid